

Н. Л. Калениченко, П. П. Ротач

Кононенко Мусій Степанович

КОНОНЕНКО Мусій Степанович (псевд.: М. Школиченко, Вівтірок, Ш-ко Мусій та ін.; 22. 08(03. 09). 1864, с. Турівка Прилуц. пов. Полтав. губ., нині Згурів. р-ну Київ. обл. – 10. 06. 1922, с. Нові Санжари, нині смт Полтав. обл.) – письменник, громадський діяч. 1884 відвідував пед. курси у м. Новозибков (нині Брян. обл., РФ). 1891 працював у Службі зборів Пд.-Зх. залізниць у Києві. Від 1913 – у Лубнах; 1916–21 – у Полтаві: кер. відділ., голова Союзу кредит. та ощаднопозичк. т-в. Дебютував 1883 поемою «Нещасне кохання». Друкувався у львів. ж. «Зоря», «Правда», «Дзвінок», «ЛНВ», г. «Буковина», альманасі «Українська муза». Поезії «За нелюбом» («Одружили мене силою...») і «Вечір» («Сховалось серце за горою...») стали нар. піснями. Написав казку «Рятуй», оповідання «Злодій», «Вихрестка», «Оповідання про Т. Шевченка (З народних уст)» (усі – 1892), нарис «На Шевченковій могилі» (1894). У повістях «Між народ» (1894), «На селі» (1898; обидві – Львів), «Буденне життя» (К., 1902) показав просвітн. діяльність інтелігенції. Таємно організував лекції В. Антоновича «Козацькі часи в Україні». Сприяв підготовці «Словаря української мови» (завершений Б. Грінченком). Один з ініціаторів устан. з'їзду заг. укр. безпарт. організації. У творчості К. відображено громадянськість, демократ. устремління, співчуття до знедолених, почуття нац. гідності. Видав кн. «Кооперативы Лубенского уезда (Историко-статистическое и экономическое обследование кооперативных обществ и товариществ)» (Лубны, 1914), що містить цінний матеріал із життя та побуту селян Полтавщини; публіцист. ст. «До селян», «Про монархію та демократичну республіку» (обидві – Полтава, 1917). Склав «Критичний аналіз вірша Шевченка “Ой люлі, люлі, моя дитино”», «Воспоминания и анекдоты о Т. Г. Шевченко, записанные из народных уст». Переклав українською мовою повість Т. Шевченка «Близнецы» та поет. звернення Е. Желіговського «Do Brata Tarasa Szewczenki» (1858, записано власноруч у щоденник Кобзаря). Приятелював із М. Міхновським, М. Коцюбинським, листувався із Х. Алчевською, Б. Грінченком та ін.

Основні твори

Ліра. К., 1885; [Вірші] // Укр. муза. К., 1908; Струна. К., 1908; Хвилі. Кн. 1–5. П., 1917–18; [Вірші] // Антологія укр. поезії. К., 1957. Т. 2; К., 1984. Т. 3; Повісті. Л., 1994; Хвилі. К., 1994; Спогади. П., 1998.

Рекомендована література

1. Огоновський О. Історія літератури руської // Зоря. 1893. № 11;
2. Ротач П. Матеріали до українського біографічного словника: Літ. Полтавщина // Архіви України. 1966. № 1;
3. Погребенник В. Поет народних традицій (З нагоди 130-річчя від дня народж. М. Кононенка) // НТЕ. 1994. № 4.

Бібліографічний опис:

Кононенко Мусій Степанович / Н. Л. Калениченко, П. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4950>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).